

(Van onze correspondent)
NOORD-DUIJTSLAND —

Het langharige tuig in uniform is een puik stelletje soldaten en Nederlands grootste militaire oefening aller tijden was er voor nodig om dat aan het daglicht te brengen.

Van veel zijden belast met het odium de slechtst gedisciplineerde van de Navo te zijn was Jan Soldaat vorige week in het gebied tussen Hamburg en Hannover het slagveld van „Big Ferro" op getrokken, maar na een paar dagen vechten stond het al als een paal boven water, dat hij zich het vuur uit de sloffen loopt wanneer de omstandigheden het vereisen.

Majoor Schuurmans is in zijn nopjes, al heeft deze verdierger van „groenland" zijn compagnie dan na 44 uur zonder slaap op de been te zijn geweest in een donker, stoffig bos terug moeten trekken. De majoor hoeft er zich niet voor te schamen, want dat stond in het draaiboek. Niet in het manoeuvre-scenario stond het hoe lang hij zich moest weren, want in deze vrije manoeuvres wordt zo veel mogelijk aan het initiatief van de commandanten te veld overgelaten. Majoor Schuurmans hield zijn stelling vijf uur langer dan de grote strategen hadden verwacht. Schuurmans, een dikke laag zwart stof op de lippen, vervaarlijk uitzienend onder zijn helm: „Je moet door die lange haren heen kijken en dan zie je wat een prachtkerels het zijn. Ze doen alles voor je. Niets geen last met ze. Absoluut niet!"

GEEN CENTJE PIJN

De hele lger-hiërarchie is het er over eens. De commandant van een verbindingscompagnie: „Geen centje pijn. Je hebt natuurlijk altijd wel eens een dwarsligger. Dat komt in de beste families voor. Maar die grijpen we dan. Als er een

voetbalcompetities vertek moeten laten gaan. Onbewust drukt de soldaat echter hiermee exact uit wat generaal F.E. Meijnderts, commandant van het 1ste legerkorps, had willen testen: „Het hele logge apparaat van tienduizenden mannen twee weken lang te bewegen, te confronteren met geheel onverwachte situaties en daarnaar te leren optreden". Twee jaar lang hebben hijzelf en zijn uitgebreide staf moeten plannen om deze gigantische beweging van 24.000 Nederlanders op gang te brengen en te houden. Het is het hoogste aantal, dat ooit door het Nederlandse leger in vreedstijd op de been gebracht werd en daarenboven zwaait de generaal nog eens het bevel over 18.000 Belgen, Amerikanen en Duitsers, die in „Big Ferro" om aardgas meekrakelen. Want waarom zou Nederland, pardon „groenland", anders ooit een oorlog riskeren dan om dit vluchtige aardproduct. Om de uitbuiting daarvan is het „blauwland" in de haren gevlogen, maar dit neemt het uiteraard niet en slaat terug. Dit idee is misschien wel rijker aan symboliek dan de generaal zelf vermoedde, want de manier, waarop de Nederlanders bijvoorbeeld in Duitsland over de prijzen en de hoeveelheden van hun aardgas onderhandelen, is maar weinig minder hard dan een oorlog.

Een symbolische oorlogsvoering om aardgas komt de stemming meer ten goede. Dagenlang zijn we geen enkele soldaat tegengekomen, die liever in de kazernes gebleven zou zijn, al moet hij hier op de Lüneburger Heide heel wat harder pezen. „O, het is hier veel fijner", luidt het unaniem oordeel. Geen wonder. Ondanks de harde gevechtssituaties worden de mannen in watten gelegd. Met de post worden ze tot in de verste uithoeken en tot midden in de nacht achterna gelopen. Niemand drukt zich. Een verrassende openbaring bij deze bestelling is het te zien wat voor hartstochtelijke krantenlezers de dienstplichtigen zijn. Stapels dagbladen uit Nederland worden hen bezorgd, maar natuurlijk zijn de brieven van meelevende meisjes en ouders aan het thuisfront in de meerderheid.

AARDGAS

De zieken worden verzorgd als troetelkinderen. Zelfs een mobiele tandartsstoel is meegenomen. Soldaten, die er zwaarder aan toe zijn, worden per Friendship naar Nederland gevlogen. Dat was al met een zesigtal het geval. Kapitein Kropman: „Dat is in zo'n toestand comfortabeler dan grote ambulance-auto over die grote afstand". Ook in tienfallen gevallen werd er al om sociale indicaties verlof verleend; sterfgevallen of huwelijken. Ook het probleem van de ongevallen houdt de legerleiding intensief bezig. „Verrassend goed is het tot nu toe gegaan.

Er waren maar 9 verkeersongelukken met 3 gewonden, van wie 1 ernstig". Luitenant Hurstman van de Apeldoornse staf: „Dat is heel wat anders dan in La Courvine. Daar hadden we bij een van de oefeningen vijf doden, hoewel we nu veel meer manschappen in het veld hebben".

Generaal Meijnderts wordt dan ook niet moe tot voorzichtigheid te manen. Hij wil ook de goede naam van het korps als kleine veroorzaker van schade hoog houden. Een jonge soldaat: „Ik sta er vershield van hoe goed het gaat. Telkens als ik zie hoe die geweldige voertuigen zich bewegen en draaien houd ik mijn hart vast, maar het gaat steeds weer goed".

De Lüneburger Heide is inderdaad veranderd in een miserenhoop van voertuigen, die 1800 ton brandstof per dag verslinden. Ruim 10.000 auto's en tanks van het zwaarste kaliber zijn bijna onophoudelijk in de weer, maar het ecologische besef is groot. Talrijke schade-commissarissen rijden met de troep mee om boeren of gemeentelijke eigenaars met kontant geld tevreden te stellen wanneer de haverij niet door de eigen mensen hersteld kan worden.

Het is een zware slag, die hier op de uitgedroogde heide onder een tropische zon met ijskoude nachten geleverd wordt, maar de galgenhumor van de soldaat gaat er niet bij verloren. Een dienstplichtige: „Ik weet hoe ik gemakkelijk door de vijandelijke linies heen kan komen, maar ik weet niet of dat wel mag". En een andere: „Liefde is de vijand warm onthalen".

FRANS WENNEKES